

Corresponsabilitat en les tasques domèstiques i de cura

Sara Palacios – Referent de gènere i discapacitat
spalacios@ecom.cat

Què és i no és la corresponsabilitat

“La corresponsabilitat és el repartiment equilibrat de les tasques domèstiques i de les responsabilitats familiars, com ara l’organització, la cura, l’educació i l’afecte de les persones dins de la llar, amb l’objectiu de distribuir de manera justa els temps de vida de dones i homes.”

- ✓ Repartiment equitatiu de les tasques domèstiques i de cures.
- ✓ Entre gèneres, dins de la llar i a nivell social i institucional.
- ✓ Reconeixement de la interdependència.

Què NO és

- ✗ “Ajudar” puntualment.
- ✗ Delegar sense canviar les desigualtats.
- ✗ Responsabilitat individual de les dones.

Factors socioeconòmics que influeixen en la corresponsabilitat familiar

NIVELL SOCIOECONÒMIC

- Sense cures no hi ha economia global.
- El model, s'ha sostingut sobre un model de família nuclear heterosexual.
- Al segle XX, als Estats Units, alguns economistes van intentar reconèixer el treball domèstic assignant-li un valor monetari segons el temps dedicat.
- Es tracta d'una problemàtica global que requereix intervenció de l'Estat.

CONTRACTACIÓ DOMÈSTICA

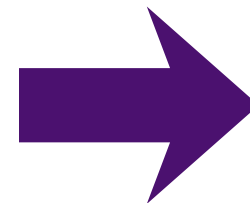
- Les llars de classe alta treballadora solen tenir personal contractat a la llar.
- Moltes dones perceben que traspasar el treball domèstic a una altra persona els permet alliberar temps propi, fet que pot generar conflictes en la lògica familiar.
- Continuen perpetuant una desigualtat cap a dones racialitzades (devaluació de les activitats).
- Importància de l'ajuda domèstica remunerada:
 - 18,8 % afirma que sense aquesta ajuda no podria treballar.
 - 41,5 % considera que és molt important.

Paper tradicional a les societats occidentals

Abans, les dones s'encarregaven principalment de la casa i de la família, mentre que els homes treballaven fora i tenien més poder.

Finals del segle XVIII

A poc a poc, les dones van començar a treballar fora de casa. Moltes dones seguien fent les tasques de casa a més del seu treball.

Doble jornada laboral

Si els homes compartissin més les tasques de la llar, les dones tindrien més temps lliure i menys pressió per totes les seves responsabilitats.

Què entenem per cures?

Conjunt de tasques necessàries per sostenir la vida (cures de persones, tasques domèstiques, suport emocional, gestió de la llar, acompanyaments, etc.)

- Treball invisibilitzat i poc valorat socialment.
- Majoritàriament assumit per dones.
- La cura transmet valors i coneixements.
- Té un valor social escàs perquè es dona per descomptada.
- Sense elles, ningú podria treballar ni contribuir a la producció de béns i serveis.
- Quan s'externalitzen, no són valorades ni ben remunerades.

- Les cures sostenen la vida amb una gran responsabilitat.
- No són una qüestió privada, sinó social, política i estructural.
- Tenen un impacte directe en la salut, el temps i els drets.

Pobresa de temps

Discapacitat i cures: una dimensió imprescindible

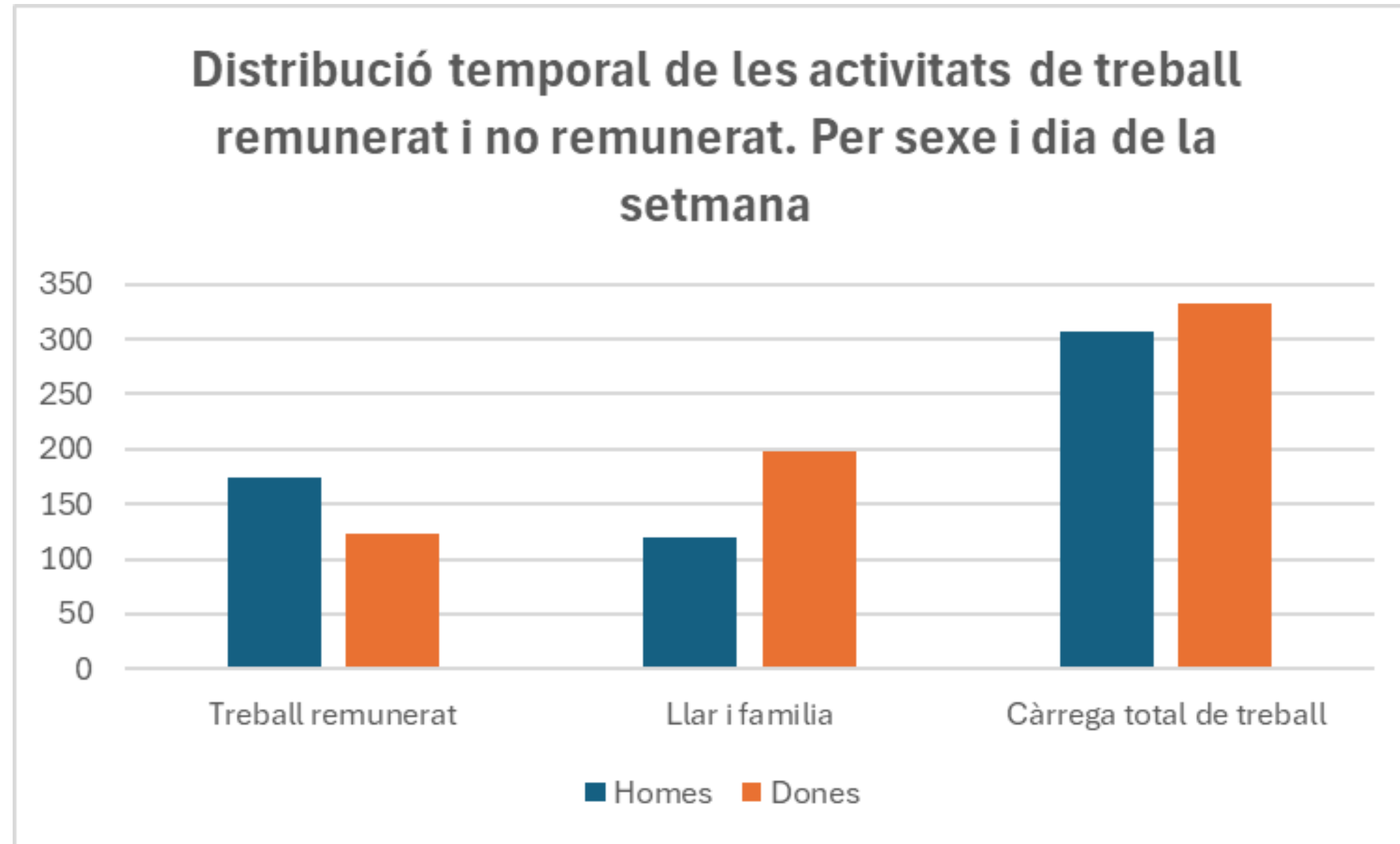
La corresponsabilitat ha d'incorporar la variable discapacitat en les polítiques de temps, cures i conciliació.

Més temps dedicat a les cures (Interdependència en les cures)

- Les mateixes tasques poden requerir més temps, energia i planificació.
- Barreres físiques, socials i institucionals incrementen la càrrega quotidiana.
- Menys temps per a l'autocura, el descans i l'oci.
- Dificultats per conciliar feina, vida personal i cures.
- Sensació constant de sobrecàrrega i manca de temps propi.

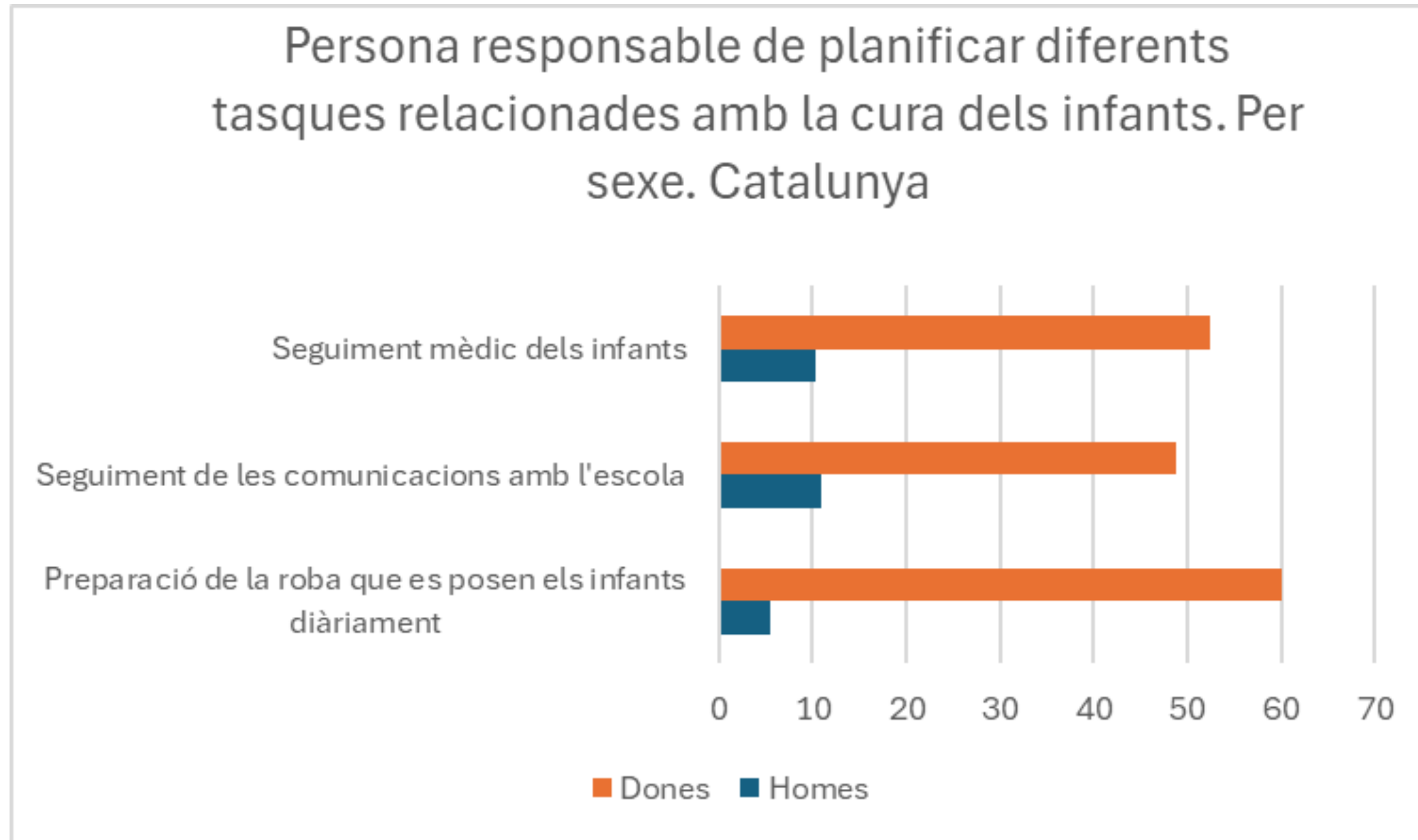
Dades del ús del temps

Segons l'Institut de la Dona (2023), el 84,5% de les dones fan tasques domèstiques cada dia, mentre que només el 41,9% dels homes les fan.

Font: Elaboració propia a partir de: Enquesta de l'ús del temps. IDESCAT (2024)

Dades del ús del temps

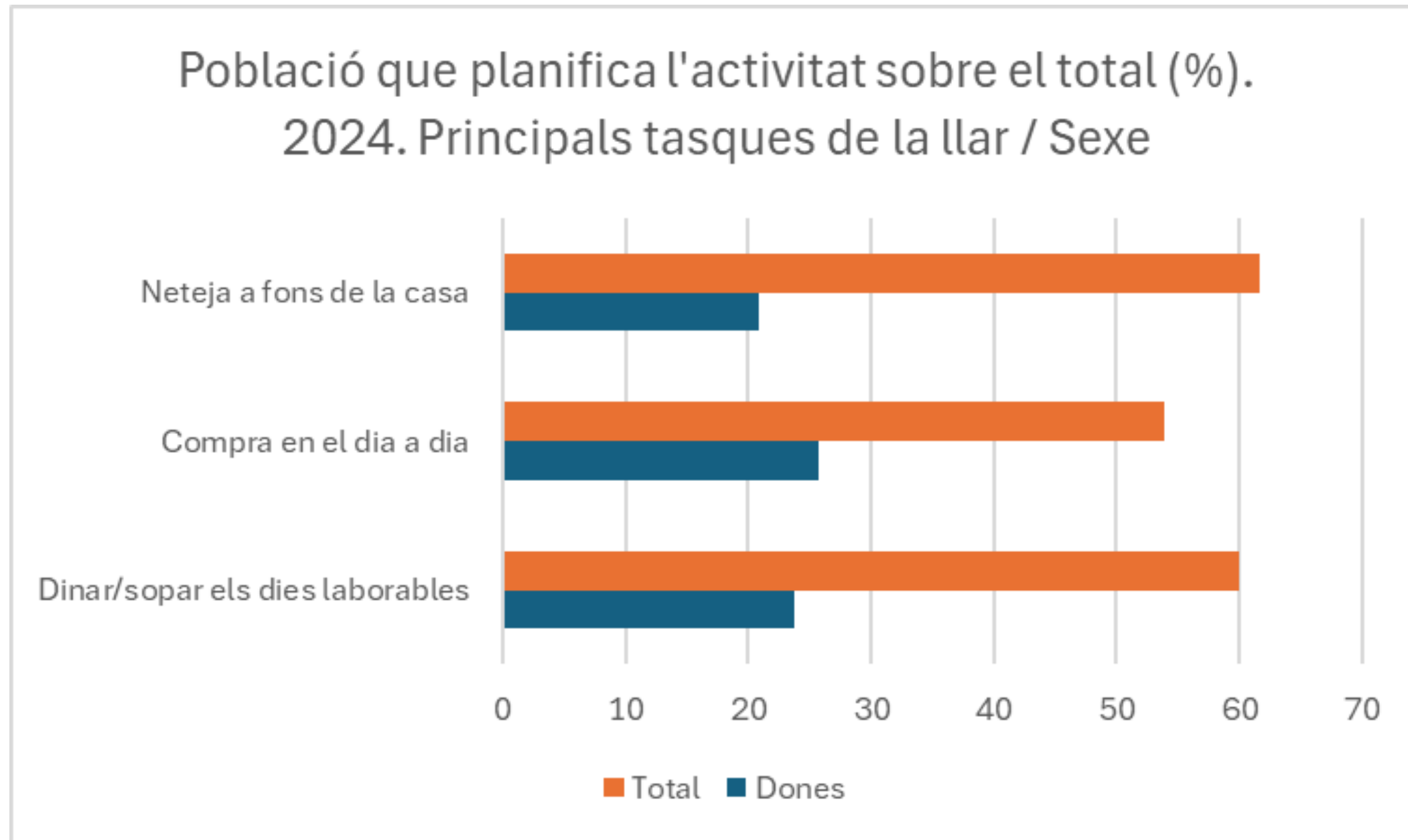

Democratitzar les cures és una transformació estructural, no parcial.

Les dones dediquen menys temps a l'autocura, a l'oci i a la participació social.

Font: Elaboració pròpia a partir de: Enquesta de l'ús del temps. IDESCAT (2024)

Dades del ús del temps

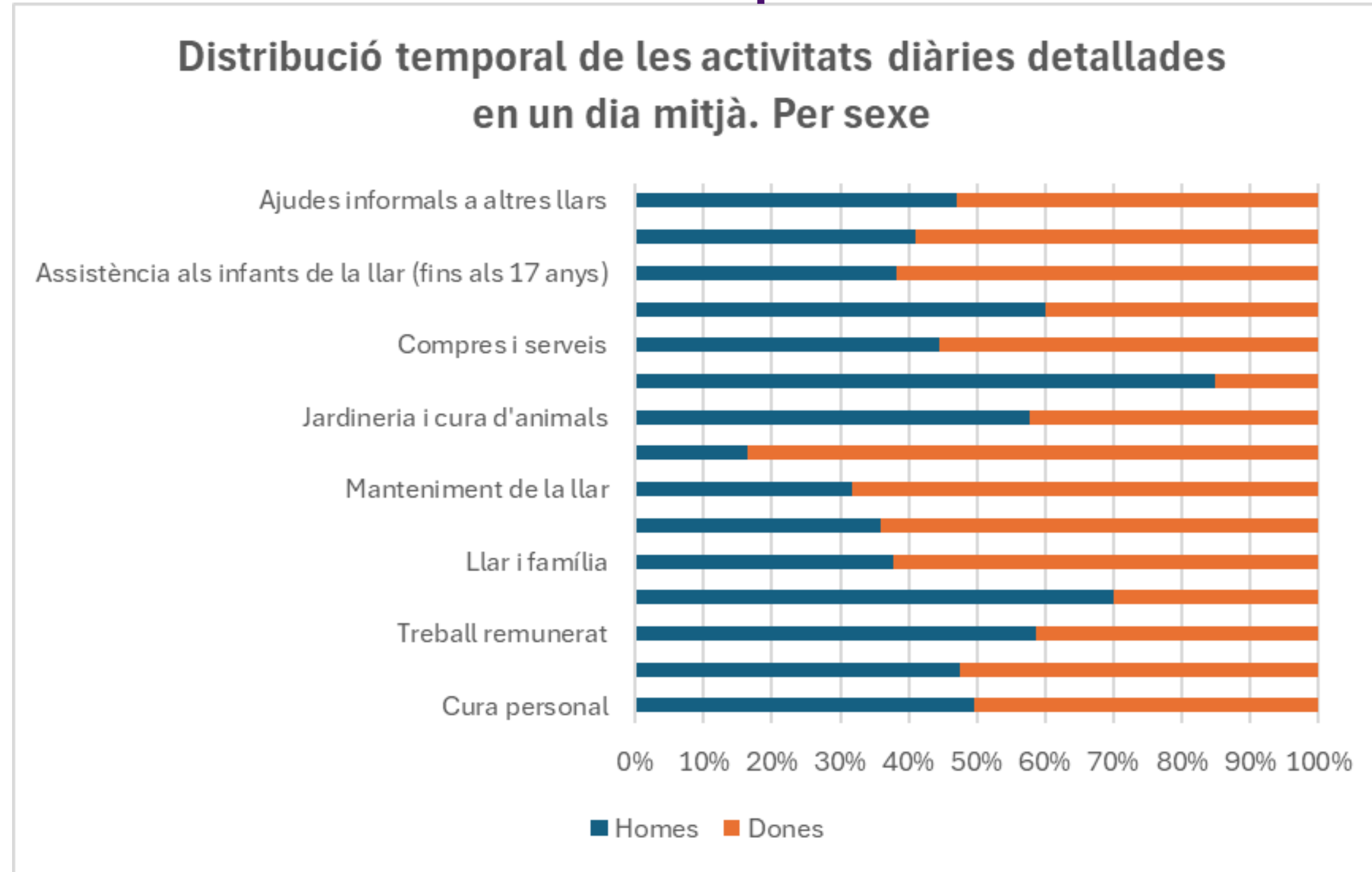

Impactes de la sobrecàrrega de tasques per manca de corresponsabilitat:

- **Salut física:** dolors musculars, cansament crònic, lesions.
- **Salut mental i emocional:** estrès, ansietat, depressió, culpa.
- **Pobresa de temps:** manca de temps propi, descans i oci.
- **Trajectòries vitals:** renúncies formatives, laborals i econòmiques

Font: Elaboració propia a partir de: Enquesta de l'ús del temps. IDESCAT (2024)

Dades del ús del temps

El temps lliure no sempre és temps de descans: sovint està condicionat per les cures.

Lleure “contaminat”:

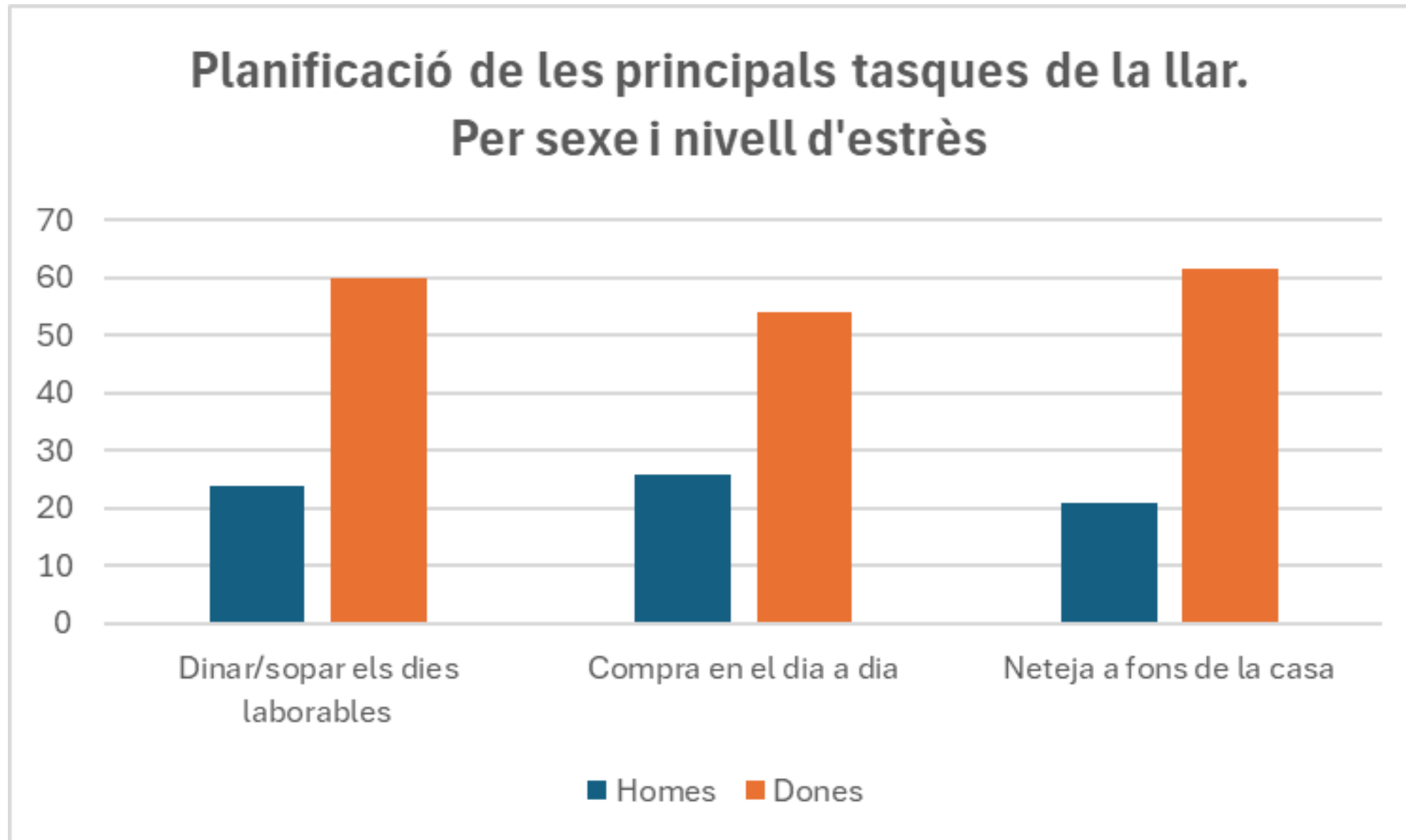
- Temps de lleure combinat amb tasques de cura
- Ex.: anar al cinema amb criatures

Lleure fragmentat

- Petits intervals de temps lliure entre tasques domèstiques i familiars
- Sense descans real ni continuïtat

Font: Elaboració propia a partir de: Enquesta de l'ús del temps. IDESCAT (2024)

Dades del ús del temps

L'estrès per les tasques de la llar i la manca de responsabilitat tenen un impacte directe i profund en la càrrega mental de les dones (estrès, cansament, ansietat, culpa..).

Quan les feines domèstiques i de cura no es reparteixen de manera equitativa, les dones no només fan més tasques, sinó que també assumeixen la responsabilitat de pensar-les, planificar-les i supervisar-les.

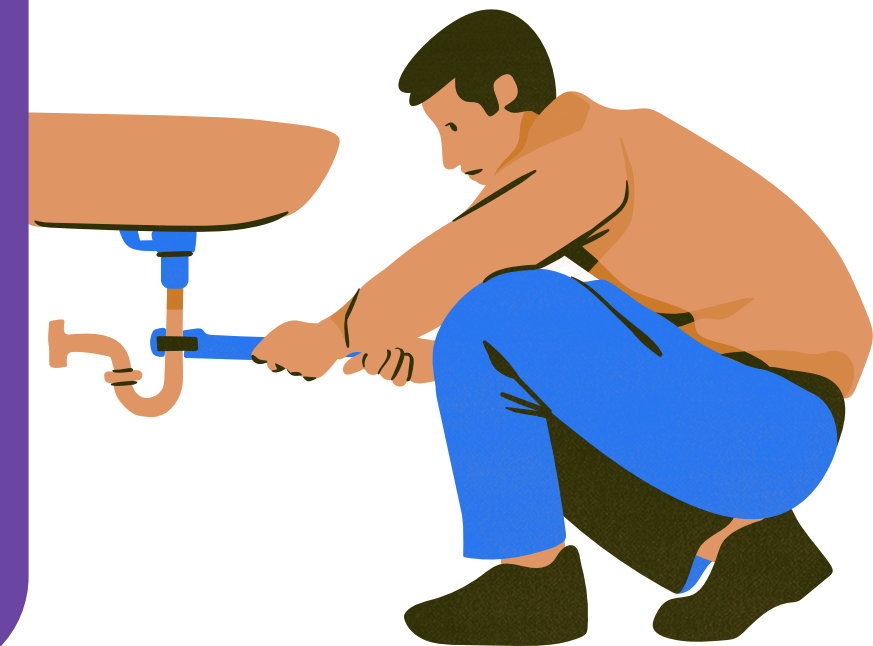
Font: Elaboració propia a partir de: Enquesta de l'ús del temps. IDESCAT (2024)

Noves masculinitats i responsabilitat a la llar

A Espanya, ha augmentat la participació dels homes en les tasques domèstiques i de cura, també ha crescut l'interès per implicar-se en la criança i el temps amb els fills i filles.

Tot i això...

- Molts homes encara no se senten còmodes amb les tasques de reproducció domèstica quotidiana.
- La participació sovint se centra en tasques puntuals o visibles.
- Es prioritzen activitats que reforcen la masculinitat tradicional o noves masculinitats (cura d'animals, cuinar, compra, gestions, reparar)
- Menor implicació en la planificació i gestió de la responsabilitat constant.
- Falta el repartiment de les tasques de manera equitativa i sostinguda.

Conciliació, culpa i el discurs de les tradwives

Què són les tradwives?

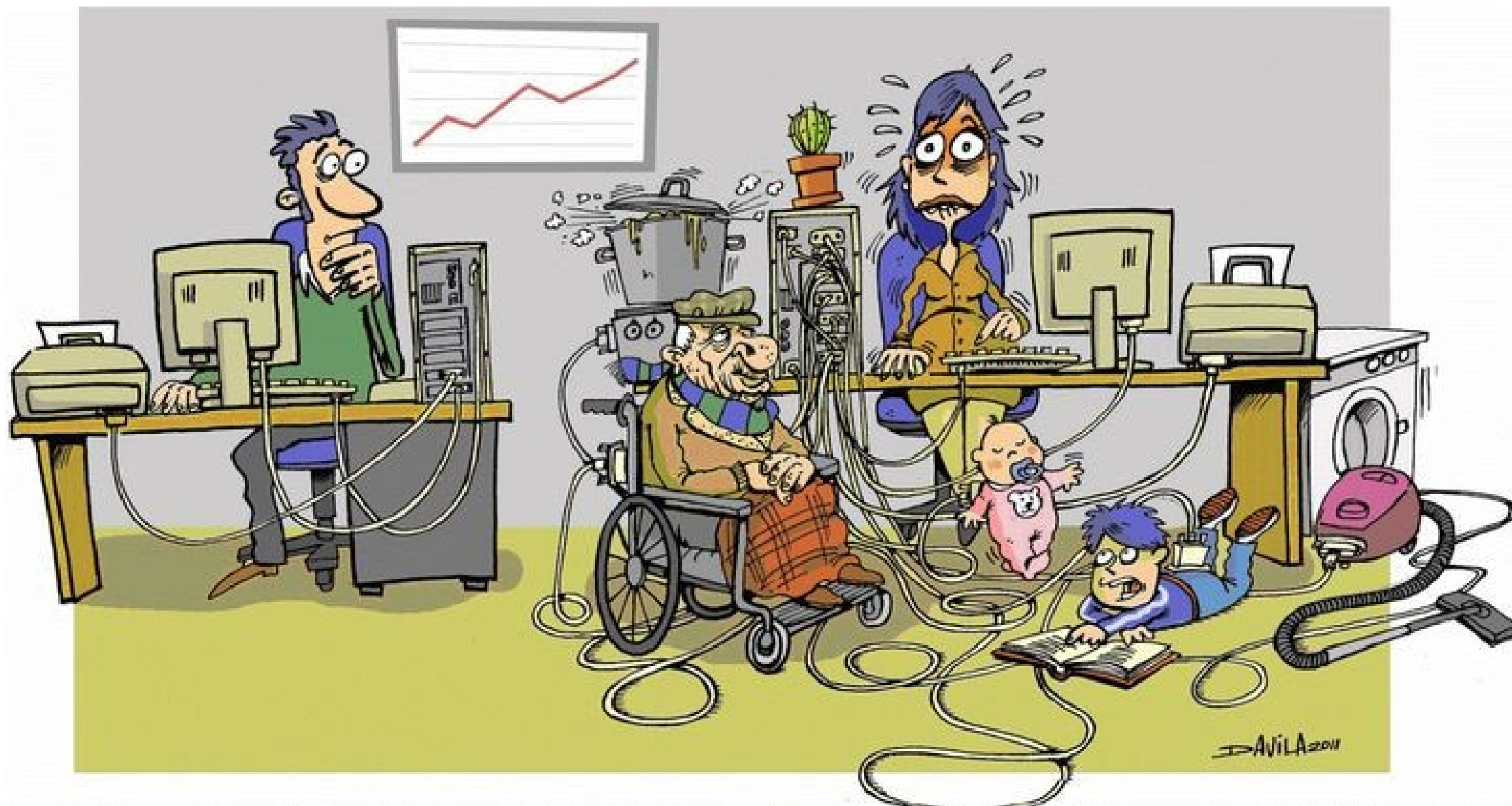
- Influencers que promouen el rol de dona dedicada exclusivament a la llar, la maternitat i el marit.
- Presenten aquest model com a elecció lliure, feliç i sense conflictes.
- Generen expectatives irrealistes a les xarxes socials (llar perfecta, la mare disponible i la dona sempre productiva).
- Invisibilització del cansament, la dependència econòmica i la manca de temps propi.

Impacte en les dones:

- Augment de la culpa i l'autoexigència, per no complir totes les expectatives.
- Normalització de la sobrecàrrega i la renúncia personal.
- Dificultats per conciliar sense sentir fracàs.

L'accés a les cures no pot fer-se a costa dels drets d'altres
persones.

Unides per la igualtat

@entitatecom

@ecomdiscapacitat

@ecom

@ecomdisca

@entitatecom

@entitatecomdiscapacitat

www.ecom.cat

Amb el suport de:

